

Samo iti, hoditi ...

Ameriški Apalači¹

Če bi se tistega večera malo razgledal, bi pač opazil, da to ni dobro mesto za tabor, saj je čisto blizu živalska steza. Bil sem tudi sam, kar vedno pomnoži verjetnost kakšnega nočnega obiska. Niti vreče s hrano nisem obesil tako, kot bi jo moral: na primerno vejo, dovolj stran od debla, dovolj visoko od tal. In pri vsem tem sem bil le nekaj ur hoda naprej od zavetišča ob jezeru Watauga, ki so ga zaprli zaradi "povečane medvedje aktivnosti".

Bil sem utrujen in spal sem ko ubit. Toda zbudil sem se vseeno zgodaj, še zdanilo se ni zares. Zbudil sem se, ker se je nekdo lotil moje vreče s hrano. Zanimivo, kako te lahko preplavi strah, da čisto otrdiš, a so misli vseeno jasne: zakaj nisem obesil vreče, kot so me naučili?! Zakaj sem se pustil prepričati tistemu prodajalcu, naj kupim drago vrečo iz kevlarja?! Samo privežem naj jo na dovolj močno deblo, mi je govoril! Kaj bi se mučil z iskanjem prave veje, je rekel!

Naj se pretvarjam, da me ni? Jasno, žival natanko ve, kje sem, in nedvomno ji je jasno, da je tisto moja hrana, to še kako razume. Tudi zaradi tega je toliko bolj

razdražena. In iz trenutka v trenutek bolj razdražena postaja zaradi vreče same, ki se ji očitno res nima namena vdati. Se pa je marsikaj v njej zdrobilo, zmečkalo, odprlo, da samo še slajše dehti. Kako renči! Kako hrope in jezno gode!

Kaj naj torej naredim?! Naj čakam, da se ji do konca zmeša in se spravi name? Ali naj grem res kar naravnost nadnjo, kot sem bral, da je treba, če pride do česa takšnega?

Prav. Bolje herojska smrt, kot da me najdejo razmesarjenega in s ponečedenimi spodnjicami.

Previdno, tiho odpnem zadržgo notranje plasti šotora, sežem po palicah, ki ju imam vedno spravljene tik pred vhodom. Žival me sliši, jasno. Natanko ve, da prihajam na plano, obmirovala je in samo čudno golci. Zajamem sapo, preprimem palici. Levo imam zdaj v levici nared kakor sulico, desno v desnici držim kakor meč. Potem planem ven, v dveh korakih sem okoli šotora, požinem se naravnost proti tatinski zveri, zraven tulim, besno, karseda živalsko, rjovem kakor črni bik v jutro.

¹ To sta uvodni poglavji iz knjige *Apalaška pot: 3500 kilometrov hribov in Amerike*, ki bo izšla v oktobru. Avtor potopisa je sicer najbolj znan po svojih prevodih Harryja Potterja, leta 2017 pa je kot prvi Slovenec prehodil to znamenito dolgo pot. Njegov pohodniški roman je torej nastal na osnovi lastne izkušnje tega pohoda, osredotoča pa se na Apalaško pot, zanimive posebnosti ameriškega pohodništva, ameriške pohodnike same in na "resnično" Ameriko, po kateri ta divjinska steza poteka.

White Mountains na severu Apalačev slovijo po surovem vremenu: vrh Mount Moosilauke, New Hampshire
Foto: Jakob J. Kenda

*Izkaz ameriške
ljubezni do strelnega
orožja: ostanek
oznake za prelaz
Horse Gap, Georgia.
Foto: Jakob J. Kenda*

Dolge poti

Dolge poti so res dolge. Na tisoče kilometrov daleč gredo. Na večini se nabere krepko prek sto kilometrov skupnega vzpona. Da jih prehodiš, potrebuješ desetine tednov.

Med takšne poti ne spada naša ljuba Slovenska planinska pot s šeststo kilometri dolžine, petinštiridesetimi kilometri skupnega vzpona, štirimi tedni po številnih razglednikih. Od tistih, ki gredo prek Slovenije, spadajo mednje bolj eksotična imena. E7 s 6100 kilometri od Portugalske do Madžarske. E6 s 6300 kilometri od Finske do Turčije. Najdaljša v sklopu alpskih tras Via Alpina, ki od Monaka do Trsta po grebenu Alp naredi 2400 kilometrov in ima 139 kilometrov skupnega vzpona. Tudi Camino je lahko primernih dolžin, saj ga lahko začneš s svojega dvorišča in končaš na španskem vogalu ob Atlantiku. Nekoliko naprej od domačega praga pa gre prek

*Mlada praprota se
obrača za soncem:
greben za vrhom Big
Rocky Row, Virginija
Foto: Jakob J. Kenda*

kontinentov še cela množica dolgih poti. Na južni polobli je morda najbolj znana Te Araroa, ki se jo prek obeh novozelandskih otokov prehodi v približno petih mesecih. Najvišje gre seveda Velika himalajska pot, ki je dolga 4500 kilometrov. Množica dolgih poti poteka po otokih Japonske. In kot največje priznanje za pohodnike v ZDA velja osvojitve trojne krone: da prehodijo Pot pacifiškega grebena, Pot kontinentalnega razvodja in Apalaško pot. Samo Apalaška pot ima 3500 kilometrov horizontale in 142 kilometrov vertikale; običajno se prehodi v šestih mesecih.

Veliko število dolgih poti gotovo kaže, kako priljubljene so. A predvsem je njihova številčnost dobrodošla, saj lahko vsak pohodnik med njimi najde tisto čisto pravo zase. To je bistveno. Vsaka izmed dolgih poti vzame toliko časa, priprav in še česa, da bo marsikdo že za to eno komaj dobil priložnost, da bi jo prehodil. Zato mora biti izbrana čisto prava. Nič narobe torej ni, če nekaj let bredeš med obilico internetnih in knjižnih podatkov o dolgih poteh, dobro razmisliš, kaj natanko bi rad in kaj pričakuješ.

Jaz sem se nazadnje odločil za Apalaško pot, saj je obetala izpolniti prav vsa moja osnovna pričakovanja. Zadoščalo bi mi prehoditi razdaljo, kakršna je recimo iz Slovenije do Damaska, in pri tem napraviti toliko skupnega vzpona, kot bi se šestnajstkrat z nivoja morja povzpел na vrh Everesta. O Apalaški poti je tudi povsod pisalo, da je zgledno vzdrževana in markirana s krepkimi, pokončnimi belimi črtami. Vsakih deset do dvajset kilometrov naj bi stalo ob stezi ali nekoliko stran zavetišče. Nadalje mi je bila Apalaška pot všeč, ker po meni neljubih asfaltiranih in gozdnih cestah napravi komaj en

odstotek svoje skupne dolžine, sicer pa ves čas teče po pohodniških stezah. Še več, izrecno gre za pešpot, na kateri je prepovedano vse drugo, celo konji in kolesa. Nekako si tudi nisem mogel predstavljati, da bi se odpravil po poti, za katero bi vnaprej vedel, da je ne bom mogel prehoditi v celoti, Apalaško pa se vsekakor da in takšne pohodnike, sem bral, v njeni deželi celo posebej slavijo. Zdelo se je tudi, da ta pustolovščina ne bo predraga. S strani države podprto združenje, ki skrbi zanjo, se namreč drži levičarskih načel njenega pobudnika in je zato povsem brezplačna. Edini pravi strošek med pohodom sta torej hrana in kakšna poceni namestitev v mestih, v katerih pohodniki približno enkrat na teden za kak dan počijejo. In konec koncev je Apalaška pot obetala biti lepa, saj gre skozi kar dva narodna parka, Great Smoky Mountains in Shenandoah, vmes in kasneje pa še prek niza državnih parkov, narodnih in državnih gozdnih rezervatov ter drugih zavarovanih področij.

Iz zapisov o tej poti je bilo jasno, da osnovna pričakovanja tudi močno presega. Potopisi so z navdušenjem govorili o živalih, kot je na primer blatni vrag, močerad, dolg tri četrta metra, in o izjemnih primerkih dreves, recimo o krasnem topolu tulipovcu, ki seže tja do šestdeset metrov v višino. Očitno je bilo tudi, da urejenost poti ne krni kaj dosti dejstva, da gre po zelo odročnih krajih. To naj bi bila "divjinška pot", ustvarjena za pohodnika, ki se brez zadržka poda tako globoko v gozd, da je zelo daleč od pomoči in zelo blizu divjim živalim. Na severu menda celo pumam, povsod kajpada volkovom, kačam in medvedom. Poleg tega so razni potopisi svetovali, da se velja naučiti prepoznati in se nato med samim pohodom izogibati nekaterim rastlinam, med drugimi strupenemu bršljanu, atlantskemu hrastu in octovcu, najbolj toksični rastlini ZDA. Bojda se je že zgodilo, da je kakšen manj večer pohodnik na taborni ogenj odvrigel vejo octovca in so ga šele čez čas našli pokrčenega v predsmrtni agoniji; podlegel je kemičnim opeklinam v pljučih. In čisto na koncu seznama tovrstnih izzivov so pričevanja naštevala razne bakterije, viruse in podobno. Tako kot pri nas imajo tam precej primerov lajmske boreliozе, pravzaprav več, saj je v nekaterih zveznih državah kar 90 odstotkov klopotov okuženih s to boleznijo. V Ameriki so seveda še druge, nam manj znane kužne naloge. Neki pohodnik je skoraj umrl zaradi virusa hanta, ki ga prenašajo miši prek iztrebkov; prav miškam pa so menda silno prirasla k srcu omenjena zavetišča na Apalaški poti. In vodo iz potokov se na Apalačih vedno filtrira ali celo razkužuje zaradi močno razširjene giardiazе, za katero so značilni napihovanje, riganje, dolgotrajna driska brez vročine, vetrovi in – ne najbolj presentljivo – izguba teka.

Očitno je bilo, da pot presega pričakovanja tudi zaradi ljudi. Če se človeku zahoče družbe, je je na tej poti menda kolikor hočeš. A med vrsticami

marsikaterega potopisa je bilo še bolj zanimivo brati, da je to nenazadnje tuja dežela, kjer razmišljajo precej drugače kot pri nas, v zadnjem času pa se sploh vprašaš, kaj se dogaja v njihovih glavah. Slednje je kajpada bistveno razumeti. Amerika v marsičem ni več prva in najboljša, vendar je dovolj velika in dovolj pri vrhu, da ima tamkajšnje dogajanje slej ko prej posledice tudi za nas. In ko smo že pri ljudeh, ki se jim čudno suče v glavi, za Apalaško pot ni zanemarljiva ameriška tradicija morilskih blaznežev. Tem so pohodniki prejkone še posebej pri srcu, kajti samo od leta 1974 je bilo na Apalaški poti zabeleženih enajst umorov, in to skrajno nasilnih. Eno izmed pohodnic je na primer neki iztirjenec s sekiro razsekal, ker mu je bil vseč njen nahrbtnik. In poleg

Značilni večerni prizor pred značilnim zavetiščem na poti: zavetišče Wise, Virginija. Foto: Jakob J. Kenda

tega Apalače poseljuje prav posebna vrsta rovtarja, natanko tistega, kakršnega je upodobil film *Odrešitev*. Ja, to so ti: rezultat dolgotrajne prakse razmnoževanja v ožjem družinskem krogu ter uživanja velikih količin koruzne žganice, ki je pogosto še tako slabo zvarjena, da je polna strupenih primesi. Zapisi o Apalaški poti so obetali še vrsto drugih zanimivih reči. Očitno je bilo, da ta pot izhaja iz tako drugačne tradicije pohodništva, da je nedvomno ne bom prehodil, če ne bom sledil povsem drugačni filozofiji pohodniške opreme. Da se bom moral navaditi na pohodniške *hostle*, ki v značilnem slogu ameriške zasebne ponudbe nadomeščajo nam znane planinske kočе. Se potopiti v svojstveno kulturo, ki jo je razvila Apalaška pot in ki se na primer kaže v posebnem pohodniškem žargonu. Toda po vsem prebranem sem se Apalaške poti najbolj veselil zato, ker je bilo jasno, da je kot ustvarjena za tisto najbolj dragoceno. Takole pravi Kajetan Kovič v *Navodilu za hojo*: "iti, hoditi, / ne, ker to hočeš, / ne, ker je treba, / ampak ker tukaj / razen te hoje drugega ni". In jaz sem si že zelo dolgo želel vsaj enkrat v življenju to metaforo življenja živeti v čisto dobesednem smislu. Samo iti, hoditi. ●